

Pædagogisk læreplan for

Daginstitutionen Parkhaven

2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

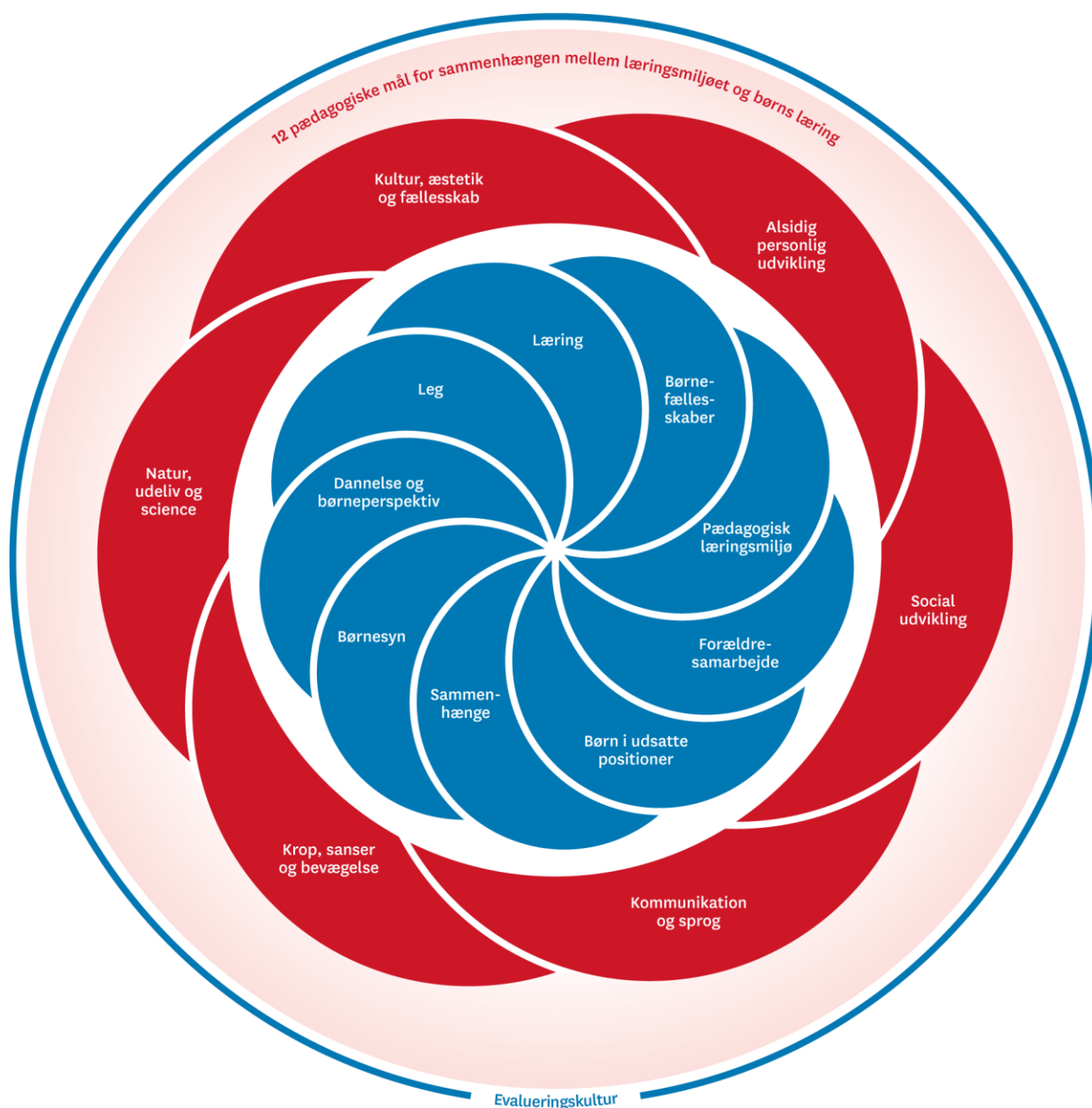
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivfeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Daginstitutionen Parkhaven er en kommunal integreret daginstitution beliggende i Taastrup i Høje-Taastrup Kommune. Vi har tre børnegrupper, en vuggestuegruppe og to børnegrupper. Vi er en del af Klynge J sammen med daginstitutionerne Mariehønen og Elverhuset, og vi er en af de små daginstitutioner i Høje-Taastrup Kommune.

Vi er en institution, som er stolt af vores mangfoldighed, både blandt børn og deres forældre, men også blandt personalet. Vi inddrager de multikulturelle forskelligheder i vores pædagogiske arbejde, ved for eksempel at give børnene kendskab til hinandens kulturelle forskelligheder igennem dialog.

I vores hus arbejder vi med den trygge relation mellem voksne og børn, børn og børn, og voksen og voksen, da vi læner os op ad forskning, der fortæller os, at børn, som er trygge og danner sunde relationer, trives bedre. Det pædagogiske personale har for nylig været igennem et pædagogiske løft med både "Tryghedscirklen" og "Relationsformidlerne", som har uddannet os til at danne og styrke relationer og give hvert barn en god hverdag, hvor det bliver mødt, som det individ det er, – fyldt med muligheder for udvikling, læring og dannelse.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

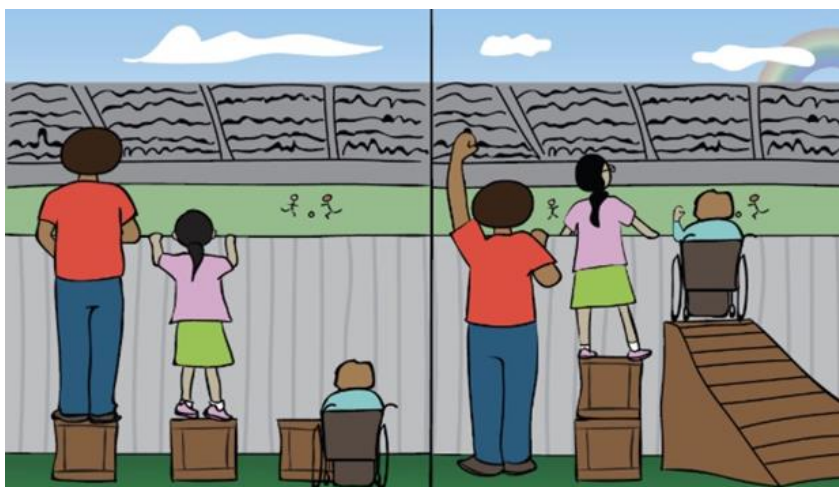
De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

I Parkhaven betragter vi barnet som et selvstændigt individ med værdi i sig selv. Det har egne tanker og følelser, og med en baggrund, som vi hverken kan eller skal se bort fra. Vi mener, at "Barnet gør det godt, hvis det kan", hvilket gør, at barnet vokser med følelsen af at være god nok, som det er, og ikke føler sig forkert. Det gør at vi, som omsorgspersoner, er opmærksomme på børnenes mestringsniveau (zone for nærmeste udvikling) og emotionelle udvikling. Vi mener også, at "Vi skal se HELE barnet, for at SE barnet", hvilket betyder, at vores indsats hele tiden bliver reguleret ift. barnets behov og udvikling. I tråd med dette mener vi desuden, at "For at behandle børn ens, skal vi behandle dem forskelligt", da børn har forskellige behov.

For at leve op til vores børnesyn, møder vi barnet der, hvor det er. Det gør vi ved at benævne barnets initiativer, intentioner og følelser med baggrund i vores viden, som vi får ved at være nysgerrig på barnet og ved at have en åben dialog med barnets forældre. Dette sker f.eks. når barnet afleveres om morgenen. Vi tager bestik af situationen, er barnet glad eller ked af det, anerkender og spejler vi barnets følelsesmæssige tilstand, så det føler sig mødt, forstået og anerkendt. Dermed skabes der grobund for selvstændighed, selvværd og selvtillid hos barnet. Men for at kunne udvikle selvstændighed, selvværd og selvtillid er det vigtigt med trygge rammer for barnet, så det kan skabe trygge relationer, både til de voksne og til de øvrige børn. Ansvar for dette ligger hos Parkhavens voksne, og er altafgørende for barnets udvikling.

Dannelse og børneperspektiv:

For Parkhavens børn mener vi, at det vigtigste at lære, ift. dannelse, er at:

- knytte sig til andre
- udvide sit kendskab til omverdenen
- blive en del af et fællesskab
- indgå i et samspil med andre

Det gør vi bl.a. ved at italesætte, benævne, synliggøre og anerkende forskelle som en styrke i fællesskabet. Da vi lever i et multikulturelt samfund med mange forskellige værdier og normer, hvilket også afspejles i Parkhaven, sætter vi pris på og er stolte af forskelligheder så som madvaner, påklædning, religion, udseende og familiesammensætning. Dette giver børnene et større kendskab og rumlighed ift. omverdenen.

I Parkhaven ønsker vi, at de voksne er "karavanefører". Dvs. at vi leder og guider børnene, samtidig med at vi giver dem medbestemmelse og indflydelse på deres hverdag, afstemt ift. deres alder og udvikling. Vi viser dem derved, at deres mening har betydning, og tror på, at de bliver aktivt deltagende samfundsborgere, som tør stå ved, hvem de er. Som karavanefører er vi rollemødder, og samværet med børnene, kollegerne og forældrene er præget af en positiv indstilling med gensidig respekt, anerkendelse og forståelse for individualitet. I Parkhaven ønsker vi at alle børn bliver hørt. Eksempelvis sidder børnene sammen med de samme børn og den samme voksen ved frokostbordet. Det skaber trygge relationer, hvor børnene på skift kan komme til orde og blive set, både af den voksne, men også af de andre børn, så de oplever, at de er værdifulde og kan bidrage til fællesskabet, hvilket tilmed skaber en følelse af samhørighed.

Mht. børneperspektivet prøver vi at være nysgerrige på børnenes interesser og behov, både ift. indretning af legezoner ude og inde, men også ift. at være omstillingsparate og følge børnenes spor. Selvom vi eksempelvis har planlagt en aktivitet, ændrer vi hurtigt kurs, hvis det fx begynder at sne. For så følger vi selvfølgelig børnenes interesse for og lyst til at lege i sneen.

Leg:

Børn bruger de indtryk, de får fra deres omgivelser og udtrykker dem i legen. Dvs. "Indtryk bliver til udtryk."

I Parkhaven er legen i højsæde. Vi mener, at legen er fundamental for at udvikle sig og lære at forstå verden. Legen udvikler barnets fantasi og kreativitet, nysgerrighed og identitetsdannelse.

Når barnet leger med andre børn og voksne styrkes barnets relations dannelse, evne til at løse konflikter, gå på kompromis og forståelse for sammenhold. Leg og trivsel er tæt forbundet. Når børn trives, leger de sammen. Gennem fantasi opstår der ny læring, hvor børnene er kreative og udvikler legen. Børn fordyber sig kun i leg, der er interessant for dem.

Vi bruger en stor del af dagen på leg. Vi bruger ofte børnestyret leg, hvor vi bevidst inddrager de børn, der har svært ved at indgå i legen, og hjælper dem med at udvikle deres legekompeterencer. Vi er nysgerrige og fantasifulde og guider børnene til at få øje på hinanden, give hinanden plads og anerkende hinandens følelser. Vi bruger legemanuskripter, hvor vi øver simple lege, der udvikler børnenes ordforråd og fantasi, så de efterfølgende selv kan lege og videreudvikle legen. Vi arbejder i små grupper valgt ud fra vores data, hvor børnene kan fordybe sig i legen uden forstyrrelser. Vi arbejder ind imellem også på tværs af stuerne, så børnene har mulighed for at danne nye legerelationer.

Læring:

Læring sker gennem hele dagen, da læring sker gennem relationer, leg, planlagte og spontane aktiviteter, ja praktisk talt er der læring i alt, hvad vi gør.

Læring styrker barnets sproglige udvikling, almene viden, nysgerrighed på at lære mere, udvikler barnets gå-på-mod ift. at rykke grænser, giver selvtillid som dermed giver et større selvværd.

Læring kræver tid. Fx. når børnene skal i garderoben og have overtøj på. Vi tager få børn derud ad gangen, så vi kan guide og støtte dem, ved at sætte ord på det de skal, opmuntre dem til at forsøge selv, og giver en hjælpende hånd, når det er for svært. For at skabe en rød tråd i huset arbejder hele Parkhaven med samme tema 3 måneder ad gangen. Vi bruger arbejdsmetoden LAHOPL (Lange Autentiske Hands-On Projektbaserede Læringsforløb), og bruger Lydbyen som ramme. I Lydbyen flytter der nye beboer ind, som repræsenterer et erhverv, som passer til vores tema. Fx. Købmand Kim. Vi starter med at lave en brainstorm med vores børnegrupper, for at finde ud af, hvad de ved om en købmand. Så tager vi på tur til en købmandsbutik/supermarked for at give børnene "virkelige" erfaringer med emnet. Derefter bygger vi en købmandsbutik og leger købmandsbutik med legemanuskript, laver skilte til butikken, og beder forældrene om at tage ting med hjemmefra, som kan bruges i butikken.

Børnefællesskaber:

I Parkhaven lægger vi vægt på, at leg, læring og dannelse i høj grad sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Vi mener, det er meget vigtigt, at alle børn oplever et tilhørsforhold i et børnefællesskab, da dette styrker deres selvtillid og selvværd, og er medvirkende til at styrke og udvikle deres sociale færdigheder.

Børnefællesskaberne foregår både i små grupper, på stuen, og også i hele huset på tværs af alder. Det sker i forskellige kontekster, fx i garderoben, hvor de store børn opfordres til at hjælpe de små, som fx. ikke kan lyne jakken. De store får en ansvarsfølelse, mens de små lærer af de store. Når vi har et fælles tredje, en sang, historie, en tur el.lign. har børnene et fælles "sprog"/fælles oplevelser, som binder dem sammen.

Parkhavens børn øver sig hver dag i relations arbejde. Her er vi voksnes rolle vigtig ift., hvordan vi møder børnene. Når vi oplever børn, eksempelvis i en konflikt, er vi opmærksomme på at støtte dem i situationen og acceptere og støtte dem i deres følelser, og hjælpe dem videre med eksempelvis en leg, som de var optaget af.

Vi sætter ord på deres intentioner og følelser, hvilket giver barnet nogle "værktøjer" og et mere nuanceret sprog til at håndtere svære situationer. Vi lader børnene lytte til hinanden, og til hvilke oplevelser og følelser de havde i situationen, og opfordrer børnene til at trøste hinanden, så de føler sig set og forstået ikke blot af de voksne, men også af de andre børn.

Vi voksnes opgave er også at se det enkelte barn, finde barnets styrker og ressourcer, som de kan bidrage med til fællesskabet. Vi skal "lyse" på det enkelte barn, særligt børn i udsatte positioner, så barnet bliver fremhævet overfor de andre børn, og derved bedre inkluderes i børnefællesskabet.

Vi anvender også triangulering ved alle situationer. Dvs. at vi eksempelvis ved måltidet prøver at "flette" børnene sammen ved samtaler, hvor de bliver mere opmærksomme på hinanden og på de ting og interesser, som de har til fælles. Fx. siger den voksne: "Peter, vil du gerne have en pølse-mad ligesom Mette? Derved kigger de to børn på hinanden, og Peter svarer: "Ja, jeg vil også have en pølse-mad ligesom dig, Mette". Dette kan være en måde at få børnene til at starte en samtale, og, hvis der er brug for det, støtter den voksne fortsat op om samtalen og inddrager evt. flere børn i samtalen.

Vi arbejder med børnestyret leg, hvor vi som voksne hhv. "går foran, ved siden af og bagved" i legen. Fx. når børnene vil lege "far, mor og børn" går vi foran ved at organisere legens ramme, hvem skal have hvilken rolle i legen, og vi hjælper med at finde på ideer til legen. Efterhånden som legen er i gang, er vi støttende med fx. at give dem nogle ord og ideer til den videre leg og bakker op om deres ideer. Med denne arbejdsmetode støtter vi op om at styrke børnefællesskabet.

Når vi arbejder med voksenstyret leg, bruger vi eksempelvis legemanuskripter, hvilket vil sige, at vi, ud fra vores temaarbejde, LAHOPL, laver en leg med et fast manuskript med faste replikker, roller og handling. Dette bidrager til, at børnene får afprøvet forskellige roller, og leger med forskellige børn. Både i børnestyret- og voksenstyret leg er vi særligt opmærksomme på at få inddraget børn i udsatte positioner, så de bliver eller forbliver en del af børnefællesskabet i Parkhaven.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Læringsmiljøet starter fra, når barnet træder ind ad døren i Parkhaven, og fortsætter hele dagen. Vi har fokus på det pædagogiske læringsmiljø i alle aktiviteter og situationer, i de daglige rutiner, så som bleskift/toiletbesøg, måltiderne, overtøj af og på i garderoben mm., i legen og i børne- og vokseninitierede aktiviteter. Vi har stor fokus på sprogarbejdet i alle situationer, både verbalt og nonverbalt i form af mimik og gestik. Fx når det lille barn skal have skiftet ble, er det en af de daglige rutiner, som skaber gentagelser, hvilket giver barnet tryghed og forudsigelighed. Under denne rutine lægger vi vægt på at stimulere barnets følelsesmæssige tilknytning til den voksne via øjenkontakt, mimik og sproglig interaktion.

Igennem arbejdet med LAHOPL sætter vi rammen for det pædagogiske læringsmiljø ved at lave tematiserede legeområder, så som købmandsbutik, Zoo, køkken mm., som giver børnene mulighed for fordybelse og forståelse af omverdenen. De tematiserede legeområder bruges både i børne- og vokseninitierede lege og er tilpasset børnenes alder og udvikling. Vi anvender både early literacy og –numeracy i vores indretning. Dvs. at vi har ord og tal hængende på vægge og ting, fx rim og remser og sammensatte ord med visuel understøttelse. Dette gør vi for at give børnene et tidligt kendskab til det skrevne ord og øge interessen for et nuanceret sprog. Vi bruger også piktogrammer for at visualisere vores hverdag.

I vores indretning af stuerne tager vi højde for, at der både skal være rolige områder som fx læsehjørne og sansehjørne, men også områder, hvor der er mulighed for motorisk udfoldelse, fx motorikbane og boldlege.

På legepladsen er der rig mulighed for at udforske sin motorik. Vi har et stort klatrestativ, en bakke, store og små gynger og cykler, som udfordrer både de små og store børn. Samtidig inddrager vi legepladsen både til krea-område og læseområde. Legepladsen er også et sted, hvor der dannes nye relationer på tværs af alder og gruppeinddeling, da alle Parkhavens børn og voksne ofte er sammen her.

På stuerne sammensætter vi børnene i små aktivitets- og turgrupper. Når vi sammensætter grupperne, tager vi udgangspunkt i vores data, dvs. sprograpper, dialogprofiler og sprogvurderinger. Dette gør vi for at kunne arbejde ud fra børnenes zone for nærmeste udvikling.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi mener, at et godt forældresamarbejde er en vigtig del af fundamentet for børns læring, da barnet skal kunne føle sig tryk i Parkhaven, og kunne mærke at forældrene også er trygge i samarbejdet med os i Parkhaven. For hvis ikke alle parter er trygge i samarbejdet, smitter det af på barnets læring.

Når et barn starter i Parkhaven, har barnet ofte været på besøg og fået en rundvisning sammen med sine forældre inden da. Ved start i institutionen afholder vi en opstartssamtale med forældrene, hvor vi taler om barnets og familiens baggrund, så vi har de bedste forudsætninger for samarbejdet med barnet i centrum. Forældrene får tilmed udleveret en folder om husets rammer og rutiner. Vi afholder også en forældresamtale ca. 3 måneder efter at barnet er startet i institutionen, samt trivselssamtaler løbende. Vi arbejder med ”Hjernen & Hjertet”, som er et elektronisk vurderings- og dokumentationsværktøj, hvor personalet bruger Dialogprofilen, Sprogtrappen og Sprogvurderingsdelen som arbejdsredskab. Dette giver et grundlag for at kigge ind i barnets udvikling, og denne viden viderefremmes til forældrene ved forældresamtalerne, hvor vi også lytter til forældrenes viden og opfattelse af barnet, da de kender deres barn bedst. Når der er behov for, at personalet yder en fokuseret eller særlig indsats i arbejdet med det enkelte barn, vil vi altid gå i dialog og samarbejde med forældrene om denne indsats. Når barnet skal rykke fra vuggestuen til børnehaven, afholder vi et overleveringsmøde. Til dette møde deltager der en voksen fra både vuggestuen og børnehaven samt forældrene, så viden fra vuggestuen overleveres til børnehaven, og viden om at gå i børnehaven gives til forældrene, så de føler sig trygge ved skiftet fra vuggestue til børnehaven.

I dagligdagen, ved aflevering og afhentning, vægter vi den gode dialog med forældrene højt. Både omkring hvad der er sket i Parkhaven, men også hvad der rør sig derhjemme. Fx hvis barnet har sovet dårligt om natten, og har brug for en middagslur. Vi bruger også Aula i kommunikationen med forældrene, så forældrene har et indblik i barnets hverdag ud fra billeder, ugeplaner, invitationer til fællesarrangementer og fællesbeskeder fx. om at vi har brug for forældrenes hjælp til at indsamle og medbringe dåser, som vi skal bruge i et krea-projekt.

For at styrke forældresamarbejdet har vi i løbet af året flere forskellige fællesarrangementer. Vi holder plantedag, sommerfest og julefest, hvor forældre, søskende og bedsteforældre inviteres. Dette styrker båndet mellem forældre og personale, men også båndet imellem Parkhavens forældre. Vi afholder forældremøde en gang om året, og har forældrerepræsentanter i klyngens forældrebestyrelse og i Parkhavens forældreråd.

Ud fra Høje-Taastrups 10 principper for forældresamarbejde har vi lavet følgende liste med, hvad vi forventer af forældrene og, hvad forældrene kan forvente sig af os.

Som forældre kan I forvente:

- At alle relevante informationer bliver udleverede i papir form, deriblandt, Høje-Taastrups guidelines for sprogstimulering.
- At vi tilbyder en forældresamtale ca. 3 måneder efter barnets start i institutionen.
- At vi altid kan finde tid til en snak, hvis I har brug for det.
- At vi altid går direkte til jer, hvis vi oplever vanskeligheder i vores fælles samarbejde.
- At vi altid kommer til jer, hvis vi har bekymringer omkring jeres barn.
- At vi er åbne for jeres ideer, synspunkter og konstruktive kritik.
- At vi, så vidt det er muligt, tager de individuelle hensyn til jeres barn, som I beder om. Det kan for eksempel være kost relateret.
- At vi, så vidt det er muligt, tager aktiv del i afleveringen af jeres barn. Vi benævner barnet ved navn, med smil, spørger ind til barnets aften/nat/morgen, og hjælper barnet med at sige farvel.
- At vi kontakter jer, hvis jeres barn ikke trives, for at vi i fællesskab finder ud af, hvad der er bedst for barnet.
- At vi kontakter jer i tilfælde af sygdom eller ulykke.
- At vi sørger for, at I får rettidig information om fællesarrangementer, ferie, lukkedage med mere.
- At vores informationer er let tilgængelige på opslagstavler, AULA og vores hjemmeside.

Vi har følgende forventninger til jer som forældre:

- At I forholder jer loyalt, og har tillid til den pædagogiske praksis i institutionen.
- At I kommer til rette vedkommende, hvis I oplever, at der er problemer med vores fælles samarbejde.
- At I udviser forståelse for, at vi har en hverdag, der skal fungere med rigtig mange børn, og vi derfor ikke har tid til at lede efter sutsko og lignende om eftermiddagen.
- At I har ansvaret for jeres barn, når I er i institutionen.
- At I fortæller os, hvem der henter jeres barn, hvis det ikke lige er de primære omsorgspersoner.
- At I sørger for tydeligt navn i barnets tøj, drikkedunk mm.
- At I informerer os om ændringer til jeres barns kartotekskort.
- At I respekterer institutionens regler:
For eksempel opfordrer vi jer til, at jeres barn kun har tryghedsskabende ting med i institutionen fx en bamse.
- At I respekterer, at børn og personale ofte er gået i gang med en aktivitet kl. 9.30.
- At I giver os relevante oplysninger om begivenheder i barnets hverdag.
- At I ringer eller skriver på Aula ved sygdom, ferie og fridage.
- At I prioriterer at deltage aktivt i forældremøder, forældresamtaler og fællesarrangementer.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Parkhaven er vi bevidste om vigtigheden af at have trygge og forudsigelige rammer, hvilket er nødvendigt for alle børn, men især for børn i udsatte positioner. Vi hjælper disse børn ved at have særlig fokus på deres relations dannelse, både ift. de andre børn, men også ift. os voksne. Vi hjælper dem fx med at indgå i både voksen- og børneinitierede lege, ofte i små grupper, hvor vi ”lyser” på deres kompetencer, så de får en ligeværdig plads i gruppen. Vi guider børnene, både verbalt og nonverbalt, og anvender også piktogrammer for at skabe overskuelighed. Vi møder dem i deres følelser og sætter ord på både deres følelser og initiativer. Vi har øje for, at nogle af disse børn kan have brug for en ”pause” fra fællesskabet, og giver derfor mulighed for, at de kan trække sig i fx en halv time, hvor de eksempelvis kan sidde på kontoret og læse bøger. Vi anvender også aktionslæringsmodellen, som er et arbejdsredskab, hvor vi belyser barnets udfordringer, og beskriver hvilke tiltag vi vil lave for at hjælpe barnet videre i udviklingen. Når der er brug for det, bruger vi kommunens ressourcer i PPR. Det kan både være en logopæd, sundhedsplejerske, psykolog eller en praktisk pædagogisk konsulent. Vi bruger også Børneterapien og vores sprog-pædagog, som er ansat i klyngen. Når vi gør brug af disse fagpersoner, orienterer vi altid forældrene, og inddrager forældrene i møder og i arbejdet omkring deres barn, så vi i fællesskab skaber de bedste forudsætninger for deres barns trivsel.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Det sidste år børnene går i Parkhaven arbejder vi bl.a. med overgangen fra børnehaven til skolen. Vi begynder at italesætte at de nu er de største børn i børnehaven. Vi giver dem mere ansvar fx ved at 2-3 børn får lov til at være alene inde på stuen, når vi andre er på legepladsen. Vi snakker med dem om, at de efter sommerferien, skal i ”storbørnsgruppen”, hvilket er for de børn, fra Solstuen og Stjernestuen, som skal i skole næste år. Efter sommerferien holdes der et forældremøde for disse børns forældre, hvor pædagogerne, som er tilknyttet ”storbørnsgruppen”, fortæller om, hvad de vil arbejde med resten af barnets tid i børnehaven, og hvilke forventninger de har til at forældrene støtter op om dette arbejde. Fra september vil ”storbørnsgruppen” lave aktiviteter og ture tre gange om ugen, og der vil være fokus på at udvikle de kompetencer, som børnene får brug for, når de kommer i skole. Der vil være fokus på: Samarbejdet ml. børnene, at indgå i nye relationer, at kunne lytte og have opmærksomhed, at kunne modtage kollektive beskeder, at vente på tur, at kunne tabe og vinde i spil, at lege med tal og bogstaver og at kunne fordybe sig i kreative aktiviteter fx klippe/klistre.

Der vil også være mange og længere turer til fx Røjlegrøft parken, Selsmosen, spejderhytten og museer, hvor selvhjulpethed, fællesskab og samarbejde vægtes højt. Vi øver også selvhjulpethed ift. toiletbesøg og af- og påklædning. I løbet af vinteren mødes ”storbørnsgrupperne” fra klyngens tre daginstitutioner flere gange i hallen. Her laves der fælleslege, hvor børnene lærer hinanden at kende på tværs af institutionerne. I løbet af foråret besøges Mølleholm Skolen, og hvis nogle af børnene skal på andre skoler, prøver vi så vidt det er muligt også at besøge dem. Som afslutning holdes der en fest for børnene om aftenen, den næstsidste dag, hvor forældrene kommer til sidst og ser, at børnene får overrakt et fint afslutningsbevis.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi ser mange muligheder i at inddrage lokalmiljøet i det pædagogiske læringsmiljø, da det giver børnene udsyn og forståelse for det lokalsamfund de lever i. I vores arbejde med LAHOPL er mange af disse besøg et grundlag for vores tema. Fx havde vi et tema om musik, og som springbræt til at skabe interesse og læring om emnet, besøgte vi musikskolen, Taastrup Nykirke, hvor organisten både spillede på orgel og klaver for børnene, og vi besøgte også den lokale musikforretning og fik set mange forskellige instrumenter. Eksempler på andre steder vi bruger er:

- Biblioteket, hvor vi låner bøger, der passer til vores temaarbejde.
- Taastrup Teater.
- Diverse forretninger og virksomheder, som er relevante ift. temaarbejdet.
- Offentlige legepladser og naturområder.
- Dyregården
- Taastrup Idrætscenter, hvor vi hver uge laver rytmik.
- Forældrenes arbejdsplads, når det er relevant ift. temaarbejdet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Parkhaven har vi fokus på både det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Vi har både et stort og et lille toilet i børnehavegrupperne, så alle børn tilgodeses. Vi har borde og stole, der passer til børnenes forskellige aldre, og er bevidste om lyssætningens betydning for fx at skabe rolige legemiljøer, når lyset dæmpes, og mere lys, når der skal laves perleplader mm. Vi har inddelt stuerne med rum i rummet, fx et konstruktionslegs område, en afskærmet dukkekrog og et afskærmet læsehjørne. I mange af disse legezoner har vi tæpper på gulvet for at mindske støjen og skabe en tydelig zoneopdeling. For at skabe mere plads på stuerne har vi en del klapborde, som kan klappes op på væggen, så det skaber mere gulvplads. Et bredt udvalg af legetøj og tegne materialer er til rådighed for børnene i børnehøjde. Både i garderoben og på stuerne er der billeder af børnene, og vi har piktogrammer, der kan hjælpe med at skabe overskuelighed for børnene. Vi arbejder bevidst med early literacy og -numeracy, fx har vi ”menukort” i dukkekrogen, ord på mange af vores ting, og når vi går tur, snakker vi om skiltene betydning. På legepladsen er der aktiviteter og udfordringer for alle aldersgrupper. Ud over legeredskaberne og legehusene har vi fx både små og store cykler, store byggeklodser og sandlegetøj.

Relationsarbejdet er meget vigtigt i Parkhaven. Vi lægger vægt på at alle voksne har en anerkendende tilgang, er imødekommende og gode rollemodeller for børnene, da børnene spejler os, og ikke gør hvad vi siger, men gør hvad vi gør! Med denne tilgang ønsker vi også at styrke venskaber og undgå mobning. Vi taler med børnene om, og fremhæver styrken i, at vi på nogle måder er forskellige, og andre måder er ens, og ”lyser på” børnenes forskellige kompetencer. Når vi holder samling, bruger vi venskabskort som udgangspunkt for samtaler. Vi lader børnene komme med bud på, hvordan man er en god ven, hvordan man kan trøste og hjælpe hinanden mm. Vi inddrager børnene i den daglige oprydning både inde og ude, og taler med dem om at passe på vores ting og legetøj. Vi bytter ind imellem om på legetøjet, dvs. at noget bliver taget frem, andet sættes væk, da de derved udfordres til nye måder at lege på. Når børnene har lavet krea-kunst udstiller vi det på stuerne, så de også sætter deres præg på indretningen, og føler at deres kreativer får værdi.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når barnet starter i Parkhaven, tildeles der en primær voksen til barnet. Det gør vi for at give barnet mest mulig tryghed og en god tilknytning til den primære voksne. Vi ser dette som et vigtigt fundament for at kunne udvikle den alsidige personlige udvikling. Den primære voksne skal være en "sikker havn", som barnet kan være hos og altid kan vende tilbage til, efterhånden som barnet begynder at udforske verden, de andre børn og voksne. Når vi skal udvikle barnets alsidige personlige udvikling, har vi øje for vigtigheden af det sociale samspil både ift. de andre børn, men også ift. de voksne. Vi hjælper barnet med at blive en del af gruppen ved fx at have små lege- og aktivitetsgrupper, som er valgt ud fra børnenes udviklingstrin. I disse grupper vil barnet i starten ofte være observerende, men vi støtter barnet i efterhånden at være deltagende, måske først med hjælp for derefter at mestre legen eller aktiviteten med de andre børn på egen hånd. På den måde udvides barnets erfaringsverden og giver barnet mere gåpåmod til at tage imod nye udfordringer og deltage i samspillet med både børn og voksne. Når barnet lærer nye færdigheder fx at klatre op på det store klatrestativ eller selv kan lyne sin jakke, er vi opmærksomme på at rose og anerkende barnet for de nye færdigheder. Vi italesætter og begejstres over disse fremskridt, og styrker derved barnets selvværd og selvtillid, som giver barnet lyst til at videreudvikle flere færdigheder. Samtidig kan det også inspirere de andre børn til at forsøge sig med nye udfordringer. Ved de faste rutiner, så som måltider, toiletbesøg og garderobesituationen, finder børnene ofte tryghed, da det er tilbagevendende situationer. Derfor er disse rutiner ideelle til at skabe plads til styrkelse af den alsidige personlige udvikling. Børnene øver sig eksempelvis i at vente på tur/udsætte behov, i selvhjulpenhed og i at træffe egne valg. Fx må de vente på tur/udsætte behov, hvis de skal på toilettet og må vente til et andet barn er færdigt. I garderoben øver de sig i selvhjulpenhed, når overtøjet skal af og på, og vi voksne guider og opmuntrer børnene, så de til sidst mestrer det selv. Ved måltidet kan børnene fx selv træffe valg om, hvilket pålæg de vil have på brødet. I disse situationer, hvor børnene spejler sig i hinanden og i os voksne, har vi mulighed for at udfordre dem og hjælpe dem til at udvikle nye kompetencer. For at lære børnene hvem de er, er det også vigtigt at de lærer egne grænser at kende. Vi støtter børnene i at kunne sige til og fra i samspillet med de andre børn, og øver dem i at håndtere konflikter, hvor vi anerkender og hjælper dem med at sætte ord på deres følelser og oplevelser.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnenes udvikling af sociale kompetencer er i spil i al den tid de er i Parkhaven. Der er mange andre børn og voksne, som de skal forholde sig til i løbet af en dag, og derfor er det vigtigt, at den sociale udvikling understøttes bedst muligt.

I vuggestuen grundlægger vi denne udvikling ved, at børnene får optimal trykthed og omsorg. Det skaber grobund for at kunne se ud over egne behov og have lyst til at være nysgerrig på de andre børn og voksne og deres behov.

Både i de daglige rutiner, aktiviteter og i legen lærer børnene at drage omsorg, forståelse og empati for hinanden. Vi øver eksempelvis at vente på tur, lytte til hvad de andre fortæller og deles om legetøjet. Det gør vi ved at sætte ord på deres behov og følelser og anerkende dem, så de føler sig set og hørt. Fx ved at sige ”jeg kan høre, at du gerne vil fortælle mig noget, men lige nu lytter jeg til Peter, og om lidt vil jeg gerne høre, hvad du vil fortælle mig”.

Tilmed øver vi triangulering, hvor vi, i dialog med barnet, prøver at koble et eller flere børn på samtalen, så de får øje på hinanden ved fx at sige ”se Peter, Lise spiser også en æggemad ligesom dig”. Dette skaber en fællesskabsfølelse mellem de to børn og giver mulighed for en videre samtale og en social relation mellem børnene. Vi øver dem også i at udvikle empati, fx når et barn har slået sig og vi trøster barnet, så opfordrer vi de børn, som står ved siden af, til at hjælpe med at trøste.

Vi arbejder også med børnestyret leg, hvor den voksne hhv. går foran, ved siden af og bagved i legen, alt efter hvor børnene er i deres legeudvikling, og hvilke sociale kompetencer de har. Når vi voksne deltager i legen, kan vi hjælpe de børn, som har svært ved at indgå i legen, med at blive set og få en plads i børnefællesskabet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Parkhaven har vi stort fokus på sprog og kommunikation. Vi har en del børn, som ikke har dansk som deres modersmål, og vi har derfor brug for ekstra opmærksomhed på deres sprogudviklingen. For at udvikle et godt og nuanceret sprog hos alle børn er vi bevidste om, at vi som voksne skal være gode sproglige rollemodeller, som selv anvender et nuanceret sprog. Vi både lytter, fortæller, går ned i øjenhøjde og holder øjenkontakt. Vi er bevidste om at anvende gestik og mimik, da dette understøtter sprogforståelsen.

Vi sætter ord på, hvad børnene gør, og på deres følelser og intentioner. Vi prøver at undgå at stille for mange spørgsmål til barnet, men i stedet for kommentere. Med begejstring i stemmen siger vi fx ”du bygger et højt Lego-tårn, med vinduer i og et flag på toppen”. Derved giver vi barnet ordene i stedet for at afkræve et svar, som det ikke sprogligt er i stand til at svare på, hvis vi stiller det som et spørgsmål. Dette motiverer også barnet til at gå i dialog, da vi møder barnet uden et sprogligt pres. Vi øver 5-turs-tagning, hvor vi i en samtale med et barn forsøger at holde dialogen i gang så længe, at den voksne og barnet skiftevis taler og lytter til hinanden 5 gange. Derfor har vi fokus på, når vi stiller spørgsmål til barnet, at det er åbne spørgsmål, da man ved et lukket spørgsmål kun kan svare ja eller nej, og derfor lukker samtalen. Vi udvider barnets ordforråd, når barnet fx siger ”bil”, ved at gentage og fx sige ”ja, det er en flot rød bil”.

Sang, rim og remser og læsning er også en vigtig del af hverdagen i Parkhaven. Vi har ”Parkhavens Sangbog” og ”Parkhavens Rim & Remser”, som alle børnene kender. Disse bøger har vi

både på stuerne, men også på legepladsen. Det skaber en fælles referenceramme og et fællesskab i huset, da vi kender og synger mange af de samme sange og kender de samme rim. Der er altid bøger tilgængelige for børnene, og vi laver også dialogisk læsning, hvor bøgerne passer til vores LAHOPL temaarbejde, hvilket skaber sammenhæng i den sproglige læring.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sidste år deltog Parkhavens børn fra vuggestuen og op til 4 år i et Trille Tumble forløb, som havde fokus på læring gennem leg, krop og bevægelse. Disse erfaringer bruger vi nu i hele Parkhaven til at støtte op om bl.a. krop, sanser og bevægelse. De grovmotoriske udfoldelser understøtter vi i høj grad på legepladsen, hvor der er udfordringer for både vuggestue- og børnehavebørnene. Her kan de fx hoppe på trampolin, klatre, hænge på hovedet, rutsje og dreje rundt på vores legestativer. Vi har forskellige cykler, hvor både balancen og koordinationsevnen udfordres. Vi bruger også TIK-hallen, hvor børnene på skift er med til rytmik. Her arbejder vi bevidst med en vekselvirkning af høj- og lav arousal, hvilket vil sige, at vi arbejder med højt og lavt aktivitetsniveau, da det er vigtigt for en god sanseintegration. Vi har også øje for de finmotoriske færdigheder, som fx styrkes når børnene laver perleplader, tegner, klipper, leger med modellervoks, leger med klodser, spiser med bestik og selv tager tøj og sko af og på. For at hjælpe børnene med at mærke egen krop giver vi dem både trykmassage og lette strøg, og i vuggestuen er massage med creme på fødder og ben en aktivitet i sig selv.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Parkhaven kommer børnene som udgangspunkt ud hver dag. Vi mener, at det er vigtigt at bruge udendørsrummet, da børnene her har helt andre udfoldelses- og læringsmuligheder. På legepladsen kan vi fordybe os, når vi fx leder efter biller, edderkopper og graver efter regnorme. Det giver nogle gode snakke, hvor vi sammen kan undre os og børnene stiller en masse spørgsmål om naturen omkring dem. På legepladsen har vi både bærbuske, grøntsager og blomster, som vi om foråret planter til vores årlige Plantedag. Denne dag inviteres bedsteforældre, forældre eller andre nære voksne til børnene, hvor de kommer med en plante, som de så sammen med barnet planter i vores planterkasser. Det giver børnene en ansvarsfølelse ift. at passe og vande planterne, og i løbet af sommeren kan vi så smage på de grøntsager og bær, som vi har drevet frem ved fælles hjælp.

De forskellige vejrtyper og årstider har også et godt potentiale for læring. Vi snakker om, hvordan vejret er udenfor og, hvad der sker i naturen ved de forskellige årstider, fx hvorfor bladene falder af træerne om efteråret. Når der er sne, bygger vi snemænd og laver sneboldkamp. Vi hopper i vandpytter og laver mudderkager, når det regner, og kigger på skyernes farver og former. Vi bruger fantasien, når grankogler og brændestykker bliver rekvisitter i legen.

Vi bruger også de lokale naturområder til at udforske naturen. Ture til fx Hakkemosen, hvor vi fanger haletudser og små frøer i forbindelse med et LAHOPL forløb, hvor fokusordet er ”Haletudse”.

Vi besøger svanerne og ænderne i Selsmosen, hvor vi også udforsker vandaktivitetsparken. Der er bl.a. store trædesten, som man kan hoppe på i vandet, et lille vandløb med sluser og en lille tømmerflåde med træksnor. Når vi har madpakker med på tur, snakker vi om, hvor vigtigt det er, at vi husker at smide madpapiret i skraldespanden, så vi passer på naturen. Vi laver science-forsøg ved eksempelvis at sætte en hvid blomst i vand, som vi tilsætter frugtfarve, for at se hvad der sker.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Parkhaven er kultur, æstetik og fællesskab også i fokus. Vi følger de danske traditioner, så som fastelavn, påske, Sankt Hans og jul. Vi holder sommerfest, hvor alle børn og voksne optræder med nogle sange for forældrene. Alle forældre har denne dag mad med til fælles buffet, så der er rig mulighed for at smage mad fra mange lande og kulturer, samtidig med at forældrene har mulighed for at skabe nye relationer til de andre forældre.

Til Sankt Hans skiftes de 3 daginstitutioner i klyngen til at invitere hinanden til Sankthansfest. Vi brænder heksen af, synger Midsommervisen og har forskellige aktiviteter, hvor børnene har mulighed for at lære børn fra de andre institutioner at kende.

Til julefesten er det en fast tradition, at de største børn går Luciaoptog. Vi øver flere uger inden, og børnene ser frem til at vise alle de fremmødte, hvad de har lært. Da vi har en del børn med anden kulturel baggrund, er vi også nysgerrige på deres traditioner. Vi har fx danset mavedans på legepladsen til arabisk musik og har sunget ”Mester Jakob” på de sprog, som børnene har som modersmål, da det giver børnene en følelse af, at deres kulturelle baggrund også har værdi.

Vi bruger lokalområdets kulturelle tilbud fx teatret og biblioteket. På biblioteket låner vi bøger, der passer til vores temaarbejde, eller inviteres til at se korte børnefilm, og bibliotekarerne kommer også på besøg hos os, hvor de læser historier for børnene. De bøger, som vi bruger i forbindelse med vores temaarbejde, læser vi dialogisk. Dvs. at vi læser bogen flere gange, hvor børnene sprogligt er aktive undervejs, vi spørger ind til billederne og indholdet, så de får ejerskab og en

dybere forståelse af bogen. På stuerne arbejder vi ofte i mindre grupper, hvor vi fx maler, klipper gækkebreve og laver collager. Dette understøtter fantasien og kreativiteten, flytter ofte børnenes grænser og styrker deres nysgerrighed.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Parkhaven ser det som en væsentlig og værdifuld del af vores pædagogiske praksis at arbejde reflekterende og udviklingsorienteret, både i forhold til det enkelte barn og børnegruppen, men også i egne personlige og faglige kompetencer. Evaluering, feedback, vidensdeling og fælles dialog er vigtigt og prioriteret højt.

Vi arbejder derfor systematisk med vores mål, planlægning, evaluering og dokumentation i hele huset samt på de enkelte stuer. I Parkhaven har vi ansvaret for at skabe de bedste rammer for udvikling, leg, venskaber, fordybelse og tryghed for alle børn. Og for at sikre en løbende dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse vil vi løbende evaluere og dokumentere vores arbejde ud fra vores læreplans pædagogiske mål.

Konkrete handlinger

- Faglig pædagogisk dag en til to gange årligt, hvor vi har fokus på både det teoretiske og vores pædagogiske praksis ift. vores læreplan.
- Læringsmøder, fast hver måned i 3 timer, hvor vi har fokus på evaluering, fælles refleksion og vidensdeling. Til det anvender vi aktionslærings modellen, samt mål og udviklingsplaner.
- Stuemøder, hvor der bl.a. opstilles nye mål og indsatsområder, fælles vidensdeling omkring den pædagogiske praksis.
- Faglige fyrtårnsmøder i huset samt på tværs med de andre fyrtårne i Klynge J, hvor vi har blik for vidensdeling og udvikling.
- Planlægning og udarbejdelse af årshjul med udgangspunkt i data fra Rambøll sprog og dialog profil samt observationer af vores børnegrupper. Data bruger vi til at tilrettelægge vores LAHOPL (Lange Autentiske Hands- On Projektbaserende Læringsforløb), som tager udgangspunkt i, hvad børnene er optaget af og deres nærmeste udviklingszone.
- Pædagogisk bibliotek med relevant faglitteratur og artikler.
- Fokus på hinandens ressourcer og kompetencer – spiller hinanden gode.
- Kurser og uddannelse.

Evaluering er et vigtigt element i vores pædagogiske praksis. Derfor arbejder vi bevidst med evaluering på alle vores refleksionsmøder. Udover aktionslæring og mål og udviklingsplaner bruger vi forskellige metoder til evaluering.

- lagttagelser og refleksion fra den pædagogiske praksis, dialog og vidensdeling med kollegaer og forældre, samt pædagogisk vejleder.
- Hjernen og Hjertet
- Forandringsmodellen udearbejdet af HTK.
- Marte Meo videoanalyse
- Samarbejde med pædagogisk udviklingsteam
- Digitale medier – herunder foto, video på Aula
- Plancher og udstilling

- Barnets mappe

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Evaluering af læreplanens forskellige elementer vil foregå løbende gennem de ovenstående evalueringsmetoder og -aktiviteter. Dette vil bl.a. danne grundlag for nye tiltag og justeringer i vores daglige pædagogiske arbejde, som derved styrker læringsmiljøet i Parkhaven.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC